

Tổng quan về Phân Tích Dữ Liệu

Nhóm biên soạn:

- 1. Lê Ngọc Thành
- 2. Nguyễn Ngọc Thảo
- 3. Phạm Trọng Nghĩa
- 4. Nguyễn Thái Vũ
- 5. Trương Tấn Khoa

Năm 2022

GIỚI THIỆU CHỨNG NHẬN PHÂN TÍCH DỮ LIỆU

Về chứng nhận phân tích dữ liệu

Chứng nhận được tạo bởi Google để

Hướng dẫn các nền tảng và công cụ liên quan

Phát triển các kỹ năng quan trọng trong lĩnh vực phân tích dữ liệu

Giới thiệu nghề nghiệp phân tích dữ liệu và vai trò trong hoạt động doanh nghiệp

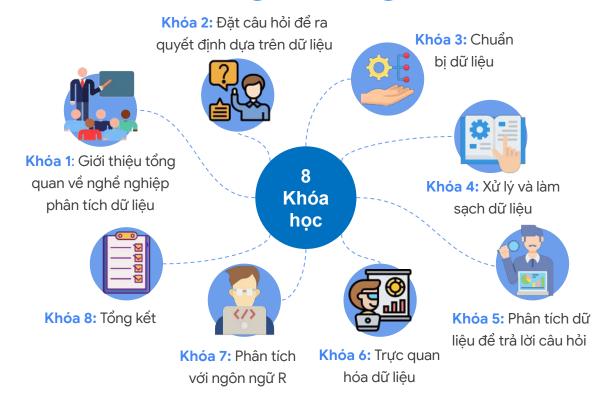

Các khóa học trong chứng chỉ

Chứng chỉ hỗ trợ CNTT bao gồm

Tài liệu bổ trợ

Mục đích

Tóm tắt những điểm quan trọng

Hướng dẫn thực hành các bài tập

Tổ chức các bài đọc để giúp người học nắm vững kiến thức

Giải đáp những thắc mắc mà người học gặp phải

2 DỮ LIỆU VÀ PHÂN TÍCH DỮ LIỆU

Dữ liệu

Dữ liệu là gì?

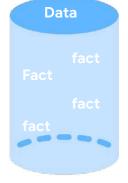
- Số
- Hình ảnh
- Video
- Văn bản

Facts (Tập hợp các dữ kiện)

Dữ liệu đến từ đâu?

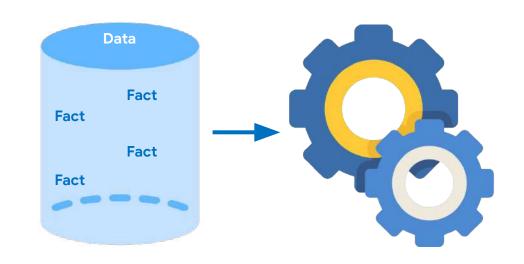
Dữ liệu đến từ rất nhiều nguồn

Hệ sinh thái dữ liệu

Tổng hòa của nhiều thành phần (phần cứng, phần mềm) tương tác với nhau để có thể:

- Sản sinh (produce)
- Quản lý (manage)
- Lưu trữ (store)
- Tổ chức (organize)
- Phân tích (analyze)
- Chia se (share)

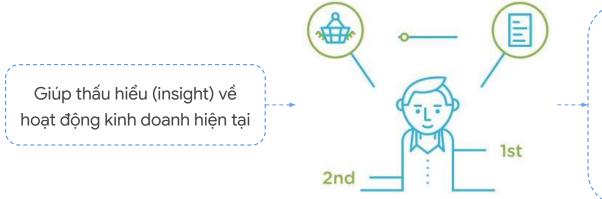

Phân tích dữ liệu

Quá trình phân tích dữ liệu

Lợi ích của phân tích dữ liệu

Nhằm đưa ra quyết định dựa trên dữ liệu (data-driven decision-making) và tạo nên chiến lược kinh doanh sử dụng dữ kiện (business strategy using facts)

Trực giác, kiến thức và dữ liệu

Trực giác/linh tính (gut instinct)

Một cách nhìn chủ quan với ít hoặc không có sự giải thích

Hiểu biết nghề nghiệp (business knowledge)

- Có kiến thức về lĩnh vực và hiểu bài toán kinh doanh
- Chuyên gia về lĩnh vực (subject matter expert)

Quyết định dựa trên trực giác, quyết định dựa trên hiểu biết hay quyết định dựa trên dữ liệu?

- Kết hợp sẽ mang lại hiệu quả vì hiểu biết về kinh doanh sẽ giúp nắm bắt được nhu cầu phân tích
- Luôn đảm bảo các quyết định cần dựa trên dữ liệu

Kết hợp như thế nào?

Sau khi phân tích dữ liệu và trước khi công bố quyết định đến khách hàng, ta cần:

- Chia sẻ kết quả với các chuyên gia, đồng nghiệp trong lĩnh vực.
- Tham khảo thêm ý kiến của họ để bổ sung vào những thấu hiểu đã được rút ra từ dữ liêu.

Lợi ích của chuyên gia lĩnh vực

- Chuyên gia lĩnh vực (subject matter expert) sẽ giúp:
 - Xem xét kết quả phân tích dữ liệu và xác định những chỗ không chặt chẽ
 - Phát hiện được các góc khuất
 - Đánh giá các lựa chọn và đưa ra các đề xuất/thấu hiểu cho bài toán

Nghề nghiệp liên quan đến dữ liệu

Nhà phân tích dữ liệu (data analyst)

Tìm câu trả lời cho câu hỏi đang có

Tao ra sư thấu hiểu (insight) từ các nguồn dữ liêu

Nhà khoa học dữ liệu (data scientist)

Tao ra câu hỏi mới để sử dung dữ liêu

Tao ra những cách mới để mô hình hóa và hiểu biết những gì chưa biết bằng cách sử dung dữ liêu thô (raw data)

Kỹ sư dữ liệu (data engineer)

Xác định các đặc trưng tác động đến kết quả của dữ liêu

Nhà thiết kế dữ liêu (data designer)

Tổ chức, biến đổi dữ liệu để giúp dễ dàng sử dụng cho các tác vu liên quan

Tóm tắt

- Dữ liệu là các dữ kiện được thu thập từ rất nhiều nguồn khác nhau
- Hệ sinh thái dữ liệu bao gồm những thành phần tương tác với nhau để sản sinh, quản lý, lưu trữ, tổ chức, phân tích và chia sẻ.
- Phân tích dữ liệu là quá trình thu thập, biến đổi, tổ chức dữ liệu để rút ra kết luận, dự báo và ra quyết định
- Lợi ích của phân tích dữ liệu mang lại là sự thấu hiểu về hoạt động kinh doanh hiện tại để có thể đưa ra quyết định dựa trên dữ liệu
- Kiến thức, kinh nghiệm của các chuyên gia lĩnh vực cùng với trực giác góp phần làm cho các quyết định dựa trên dữ liệu được tốt hơn

3 CÁC KỸ NĂNG PHÂN TÍCH DỮ LIỆU

Kỹ năng phân tích

Kỹ năng phân tích (analytical skill) là những phẩm chất và đặc điểm gắn liền với việc giải quyết vấn đề bằng cách sử dụng dữ kiện

Các kỹ năng phân tích

Tò mò

(curiosity)

Hiểu về ngữ cảnh (understanding context) Thiết kế, tổ chức dữ liệu (Data design)

Tư duy kỹ thuật (Have a technical mindset) Chiến lược dữ liệu (Data strategy)

Kỹ năng 1: Sự tò mò

Tò mò (curiosity)

- Tìm kiếm những thách thức mới
- Tìm kiếm những trải nghiệm mới
- Mong muốn được học những điều mới

Kỹ năng 2: hiểu về ngữ cảnh

Hiểu về ngữ cảnh (understanding context)

- Hiểu bối cảnh, đặc điểm mà một thứ gì đó đang tồn tại hay xảy ra
- Thấy được bức tranh tổng thể mà mỗi sự vât, sư kiên được đặt trong đó

Ví dụ

- Thông tin mô tả về dữ liệu
- Đông cơ của việc thu thập dữ liệu

Kỹ năng 3: hiểu biết kỹ thuật

Tư duy kỹ thuật (technical mindset)

- Biết cách chia nhỏ bài toán thành các bài toán nhỏ hơn
- Xử lý các bài toán một cách có thứ tự và hợp lý

Kỹ năng 4 và 5

- Thiết kế dữ liệu (data design) là cách thức tổ chức thông tin một cách rõ ràng và hợp lý.
- Chiến lược dữ liệu (data strategy) liên quan đến cách thức quản lý con người, tiến trình và công cụ được sử dụng để phân tích dữ liệu.
- > Quản lý con người: đảm bảo đội ngũ sử dụng đúng dữ liệu để tìm lời giải cho bài toán
- > Quản lý tiến trình: đảm bảo con đường đi đến giải pháp phải rõ ràng và có thể thực hiện được
- > Quản lý công cụ: đảm bảo sử dụng đúng công cụ, công nghệ

TƯ DUY PHÂN TÍCH

Tư duy phân tích

Tư duy phân tích (analytical thinking) là cách chúng ta suy nghĩ để có thể phân tích được bài toán dựa trên dữ kiện.

Bao gồm:

- Xác định và định nghĩa bài toán
- Giải quyết bài toán bằng cách sử dụng dữ liệu một cách có tổ chức (organized) và theo trình tự từng bước (step-by-step)

Sự trực quan (visualization)

Chiến lược tư duy (strategy)

Hướng bài toán (problem-orientation)

Độ tương quan (correlation)

Tư duy bức tranh lớn (big-picture thinking)

Sự trực quan (visualization)

Thể hiện thông tin dưới dạng đồ họa như biểu đồ, đồ thị,

Chiến lược tư duy (strategy)

Hướng bài toán (problem-orientation)

Độ tương quan (correlation)

Tư duy bức tranh lớn (big-picture thinking)

Sự trực quan (visualization)

Chiến lược tư duy (strategy)

Hướng bài toán (problem-orientation)

Xác định **những gì mình muốn đạt** và **cách để đạt nó**

Độ tương quan (correlation)

Tư duy bức tranh lớn (big-picture thinking)

Sự trực quan (visualization)

Chiến lược tư duy (strategy)

Hướng bài toán (problem-orientation)

Định nghĩa, mô tả và tập trung vào bài toán cần giải quyết

Độ tương quan (correlation)

Tư duy bức tranh lớn (big-picture thinking)

Sự trực quan (visualization)

Chiến lược tư duy (strategy)

Hướng bài toán (problem-orientation)

Nhìn chi tiết để xác định tính phù hợp, tương thích của mỗi phần

Độ tương quan (correlation)

Tư duy bức tranh lớn (big-picture thinking)

Sự trực quan (visualization)

Chiến lược tư duy (strategy)

Hướng bài toán (problem-orientation)

Độ tương quan (correlation)

Tư duy bức tranh lớn (big-picture thinking)

Nhìn bài toán **tổng thể** để **xác định tính khả thi** và **cơ hội**

Sự trực quan (visualization)

Chiến lược tư duy (strategy)

Hướng bài toán (problem-orientation)

Độ tương quan (correlation)

Tư duy bức tranh lớn (big-picture thinking)

Tư duy hướng chi tiết (detail-oriented thinking)

Mô tả **mối quan hệ** của **hai** hay nhiều mảnh của dữ liệu

Giải pháp cho vấn đề

Để tìm ra giải pháp cho vấn đề, nên bắt đầu bằng cách đặt câu hỏi.

- Một câu hỏi quan trọng: "Nguyên nhân gốc nảy sinh ra vấn đề?" hay "Tại sao lại có vấn đề?"
- Để trả lời câu hỏi này, sử dụng phương pháp: 5 lần hỏi "tại sao" (5 Whys)

Giải pháp cho vấn đề

Để tìm ra giải pháp cho vấn đề, nên bắt đầu bằng cách đặt câu hỏi.

Câu hỏi quan trọng khác: "Liệu có một hố ngăn cách giữa chúng ta với giải pháp?", "Vậy hố đó là gì?

Phân tích khoảng trống (gap analysis): để kiểm tra và đánh giá trạng thái công việc hiện tại và mục tiêu muốn đạt đến (tốt hơn) ở tương lai

5 RA QUYẾT ĐỊNH DỰA TRÊN DỮ LIỆU

Ra quyết định dựa trên dữ liệu

Ra quyết định dựa trên dữ liệu (data-driven decision making) là việc sử dụng dữ kiện để đưa đến các kết quả đầu ra thành công.

Với dữ liệu, ta có thể:

- Tăng cường những hiểu biết có giá trị về bài toán kinh doanh
- Kiểm chứng được những lý thuyết và giả thuyết
- Hiểu rõ hơn về cơ hội và thách thức
- Giúp đỡ lên kế hoạch hành động
- V.v...

Ý nghĩa của ra quyết định dựa trên dữ liệu

Khi ra quyết định dựa trên dữ liệu, chúng ta:

- Tư tin hơn trên quyết định của mình vì chúng đều có căn cứ từ dữ liêu
- Đinh hướng được hướng giải một cách tốt hơn và chủ đông hơn
- Tiết kiệm thời gian và nguồn lực để đi đến mục tiêu

Kỹ năng phân tích và quyết định dựa trên dữ liệu

- Các kỹ năng phân tích như sự tò mò, hiểu ngữ cảnh, tư duy kỹ thuật, thiết kế dữ liệu, và chiến lược dữ liệu và ra quyết định có quan hệ tương hỗ lẫn nhau.
- Những kỹ năng phân tích dữ liệu sẽ giúp ra quyết định hướng dữ liệu một cách tốt hơn

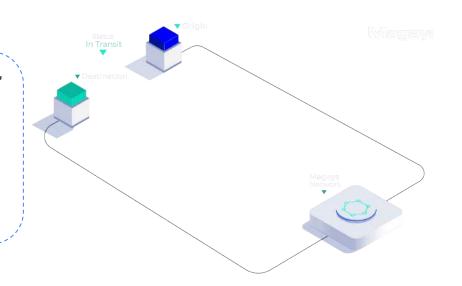
6 VÒNG ĐỜI DỮ LIỆU

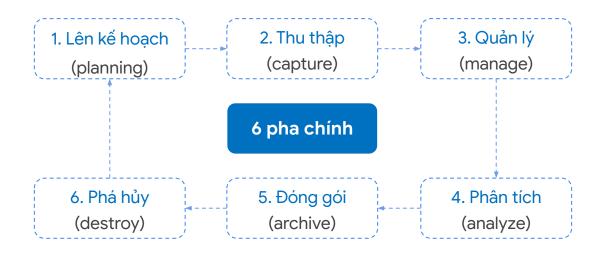
Vòng đời dữ liệu

Vòng đời dữ liệu (data life cycle) là quá trình dữ liệu đi qua từ lúc hình thành, xử lý và phá hủy.

Mục tiêu xem xét vòng đời dữ liệu để:

- Biết được những pha mà dữ liệu cần đi qua
- Triển khai những thực thi thích hợp ở mỗi pha

1. Lên kế hoạch (planning)

Lập kế hoạch cho bài toán, các quyết định cần làm và loại dữ liệu cần có, cách quản lý xuyên suốt vòng đời, người chịu trách nhiệm và kết quả kỳ vọng từ dữ liệu.

2. Thu thập (capture)

Thu thập dữ liệu từ nơi nào và bằng cách nào, thu thập từ một nguồn hay nhiều nguồn, cách đưa chúng vào hệ thống quản lý

3. Quản lý (manage)

Cách thức dữ liệu được chăm sóc như lưu trữ dữ liệu như thế nào, cách sử dụng ra sao, bảo mật chúng thế nào và hành động gì để bảo trì, bảo dưỡng chúng.

Cách thức phân tích dữ liệu, công cụ/công nghệ gì hỗ trợ cho phân tích

4. Phân tích (analyze)

Dữ liệu có dùng tiếp không, xử lý dữ liệu cũ thế nào, thời điểm nào cần quan tâm xử lý chúng

5. Đóng gói (archive)

Dữ liệu có cần phải xóa không? Nếu có thì khi nào và như thế nào? Việc xóa và cắt nhỏ dữ liệu còn giúp bảo vệ thông tin riêng tư

6. Phá hủy (destroy)

TIẾN TRÌNH PHÂN TÍCH DỮ LIỆU

Tiến trình phân tích dữ liệu

Tiến trình phân tích dữ liệu (data analysis process) là quá trình mà một nhà phân tích cần tiến hành để giải quyết bài toán dựa trên dữ liệu.

Pha hỏi (ask phase)

Pha chuẩn bị (prepare phase)

Pha xử lý (process phase)

Pha phân tích (analyze phase)

Pha chia sẻ (share phase)

Pha hành động (act phase)

Pha hỏi (ask phase)

Đặt câu hỏi để hiểu về bài toán, mục đích của các bên liên quan, mong đợi của họ, xác định trạng thái hiện tại và khoảng cách đến trang thái mong đơi, loai dữ liêu cần, ...

Pha chuẩn bị (prepare phase)

Thu thập và chuẩn bị dữ liệu cho quá trình phân tích

Pha xử lý (process phase)

Đánh giá về dữ liêu và các vấn đề như tính đầy đủ, tính cân bằng, nhiễu, lỗi, mâu thuẫn, ...Thực hiện các bước để xử lý các vấn đề này

Pha phân tích (analyze phase)

Áp dụng các kiến thức, kỹ thuật, công cụ, công nghệ để biến đổi dữ liêu nhằm rút ra các kết luân và các quyết định dưa trên dữ liêu

Pha chia sẻ (share phase)

Sử dụng các công cụ trực quan hóa dữ liệu để tạo ra thể hiện đơn giản và dễ hiểu trong quá trình chia sẻ cho các bên liên quan

Pha hỏi (ask phase)

Pha chuẩn bị (prepare phase) Pha xử lý process phase) Pha phân tích (analyze phase) Pha chia sẻ (share phase) Pha hành động (act phase)

Đem các thấu hiểu, các quyết định vào hành động để giải quyết bài toán đề ra. Các công việc gồm kiểm tra những hiểu biết được rút ra, chọn lựa một chiến lược và triển khai hành động.

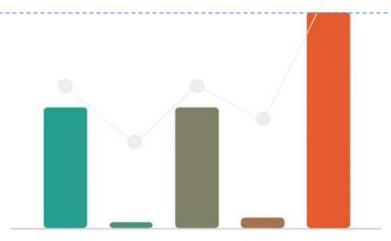

8 TRỰC QUAN HOÁ DỮ LIỆU

Trực quan hóa

Trực quan hóa (visualization) là thể hiện dữ liệu dưới dạng đồ thị nhằm tạo sự dễ dàng cho các bên liên quan trong việc hiểu, đưa ra quyết định và chiến lược thực thi.

Một số công cụ phổ biến: Bảng tính, Tableau, Looker

Những thuận lợi của trực quan hóa

Thuận lợi chính của trực quan hóa dữ liệu

- Mô tả rõ ràng các quy luật và xu hướng dữ liệu
- Hiểu dữ liệu phức tạp một cách nhanh chóng
- Thể hiện được mối quan hệ giữa các điểm dữ liệu

Kế hoạch cho trực quan hóa

Trong quá trình phân tích, chúng ta trải qua:

- Tìm ra quy luật trong dữ liệu
- Lên kế hoạch cho những gì cần trực quan
- Tạo ra các bản trực quan

Một số loại biểu đồ phổ biến:

- Biểu đồ đường (line chart)
- Biểu đồ cột (column chart)
- Biểu đồ điểm (scatter plot)
- Biểu đồ tròn (pie chart)

Line charts can track sales over time

Donut charts can show customer segments

Maps can connect sales to locations

Bar charts can compare total visitors and visitors that make a purchase

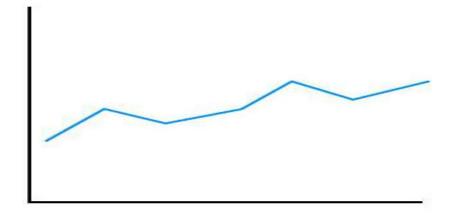

Một số loại biểu đồ phổ biến:

- Biểu đồ đường (line chart)
- Biểu đồ cột (column chart)
- Biểu đồ điểm (scatter plot)
- Biểu đồ tròn (pie chart)

Thể hiện sự thay đổi theo thời gian của đối tượng dữ liệu đang xem xét

Ví dụ: Tuổi của một người qua thời gian

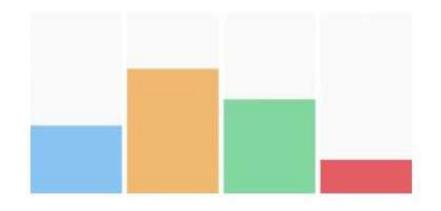

Một số loại biểu đồ phổ biến:

- Biểu đồ đường (line chart)
- Biểu đồ cột (column chart)
- Biểu đồ điểm (scatter plot)
- Biểu đồ tròn (pie chart)

So sánh giá trị của các loại/lớp đối tượng khác nhau

Ví dụ: So sánh tuổi giữa nam và nữ

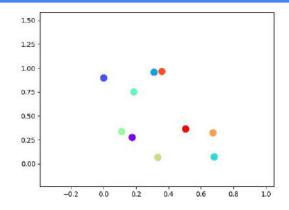

Một số loại biểu đồ phổ biến:

- Biểu đồ đường (line chart)
- Biểu đồ cột (column chart)
- Biểu đồ điểm (scatter plot)
- Biểu đồ tròn (pie chart)

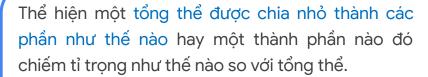
Thể hiện mối tương quan giữa 2 hay nhiều thuộc tính của dữ liệu.

 Ví dụ: chúng ta muốn xem tương quan giữa tuổi và thu nhập

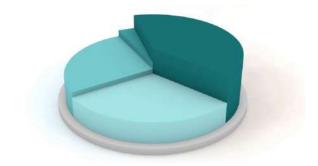

Một số loại biểu đồ phổ biến:

- Biểu đồ đường (line chart)
- Biểu đồ cột (column chart)
- Biểu đồ điểm (scatter plot)
- Biểu đồ tròn (pie chart)

 Ví dụ: một tổ chức được thể hiện dưới tỉ lệ phân chia bởi tuổi

CÔNG CỤ HỖ TRỢ TRONG TIẾN TRÌNH PHÂN TÍCH

Công cụ hỗ trợ

Trong quá trình thực hiện phân tích dữ liệu, có nhiều công cụ hỗ trợ như:

- Bảng tính: Microsoft Excel, Google Sheets
- Truy vấn dữ liêu SQL: MySQL, Microsoft SQL Server
- Trưc quan hóa dữ liêu: Tableau, Looker

Google docs

Công cụ bảng tính

Công cụ bảng tính (spreadsheet) là công cụ lưu trữ dữ liệu ở mức đơn giản và thông dụng.

Các đặc điểm chính:

- Tổ chức dữ liệu dưới dạng cột và dòng
- Sắp xếp và loc dữ liêu
- Thực hiện tính toán trên dữ liệu thông qua các công thức (formula)
- Thực thi các lệnh, các nhiệm vụ thông qua các hàm (function)

Truy vấn dữ liệu

Cơ sở dữ liệu (database) là cách thức dữ liệu được tập hợp và lưu trữ một cách chặt chẽ và có tổ chức hơn, và được thực hiện bởi một chương trình máy tính.

Dữ liệu lưu trữ trên cơ sở dữ liệu được truy xuất/giao tiếp thông qua ngôn ngữ truy vấn dữ liệu như SQL (structured query language – ngôn ngữ truy vấn có cấu trúc).

Để thực hiện yêu cầu (request), cập nhật (update)
 và truy xuất (retrieve) dữ liệu từ cơ sở dữ liệu, ta sử dụng câu truy vấn (query)

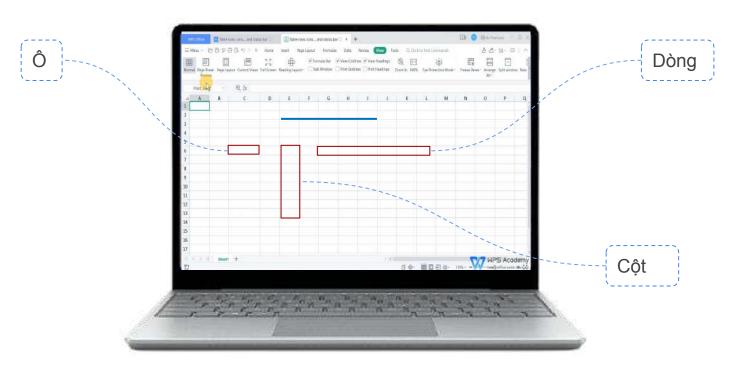
Công cụ trực quan hóa

Trực quan hóa (visualization) là thể hiện dữ liệu dưới dạng đồ thị nhằm tạo sự dễ dàng cho các bên liên quan trong việc hiểu, đưa ra quyết định và chiến lược thưc thi.

Một số công cụ phổ biến: Tableau, Looker

Bảng tính cơ bản

Bảng tính cơ bản

Một số thao tác

Gói văn bản (text wrapping)

Gán nhãn cho từng thuộc tính dữ liệu

- Thuộc tính (attribute) là các đặc trưng của từng trường dữ liệu.
- Trong bảng tính, thuộc tính thường được gọi là tên cột (column name), nhãn cột (column label), tiêu đề (header).

Trong dữ liệu, một dòng được gọi là một quan sát (observation).

- Mỗi quan sát thể hiện một mẫu dữ liệu và tập hợp các mẫu tạo thành tập dữ liệu để phân tích.
- Nó chứa thông tin của các thuộc tính đã được định nghĩa.

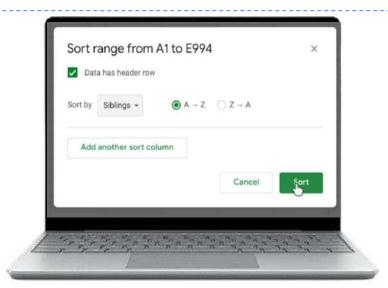
Bảng dữ liệu chứa 3 quan sát

Tổ chức, sắp xếp dữ liệu

Sắp xếp giúp nhà phân tích tổ chức và tìm kiếm dữ liệu một cách nhanh hơn

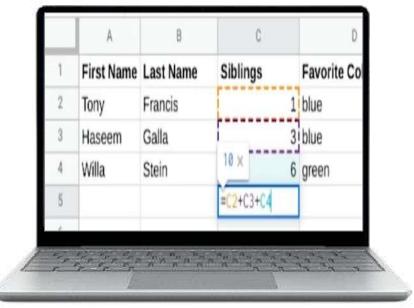
Sắp xếp bảng theo siblings

Công thức (formula) thực hiện tính toán, thay đổi trên dữ liệu

- Nhập công thức bằng cách bắt đầu với dấu bằng (=)
- Chọn công thức muốn thực hiện
- Bên trong là các đối số như các ô, dãy ô, ...

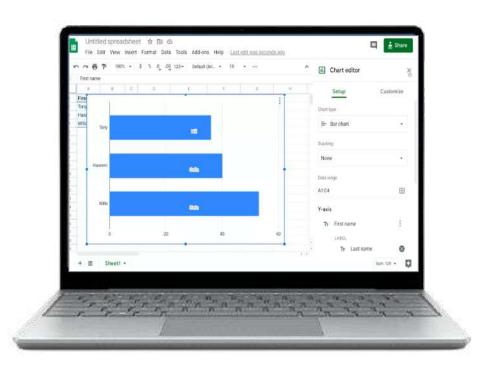

Tính tổng của cột siblings

Trực quan hóa với bảng tính

Truy vấn dữ liệu

Cú pháp truy vấn trong ngôn ngữ SQL

SELECT

Columns you want to look at

FROM

Table the data lives in

WHERE

Certain condition is met

Truy vấn dữ liệu

Ví dụ một câu truy vấn

```
SELECT
     first_name
FROM
     customer_data.customer_name
WHERE
    first_name = 'Tony'
```


1 O NGHỀ NGHIỆP CHO NHÀ PHÂN TÍCH DỮ LIỆU

Nghề nghiệp cho nhà phân tích dữ liệu

Nhà phân tích dữ liệu tham gia vào giải quyết bài toán của doanh nghiệp

Mục tiêu chính:

Sử dụng dữ liệu để cải thiện trải nghiệm người dùng

Các bước trải qua:

- Hiểu về bài toán cần giải quyết
- Xác định dữ liệu cần
- Phân tích dữ liệu để đi đến câu trả lời
- Trong quá trình thực hiện có thể phát sinh các câu hỏi khác cần khám phá thêm

Vị trí trong nghề phân tích dữ liệu

Một số vai trò, vị trí liên quan đến nghề nghiệp phân tích dữ liệu

Nhà phân tích kinh doanh (business analyst)

Nhà phân tích tuyển dụng (HR/payroll analyst)

Nhà hỗ trợ phân tích dữ liệu (data analytics consultant)

Nhà phân tích tài chính (Financial analyst)

Nhà phân tích thực thi (operation analyst)

Nhà phân tích rủi ro (Risk analyst)

Nhà phân tích kinh doanh (marketing analyst)

Vv...

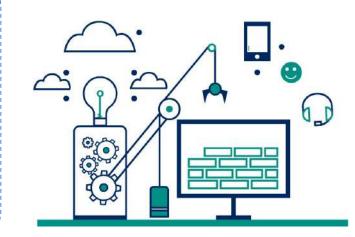
Đạo đức và công bằng trong phân tích

Quá trình phân tích dữ liệu cần đảm bảo tính hợp lệ và không gây ra tác động tiêu cực đến các bên liên quan.

Luôn đảm bảo công bằng (fairness) trong từng giai đoạn của quá trình phân tích từ lúc thu thập dữ liệu cho đến ra quyết định dựa trên dữ liệu.

Để đảm bảo tính công bằng, cần:

- Xem xét quần thể mẫu dữ liệu (inclusive sample population)
- Hiểu ngữ cảnh xã hôi (social context)
- Thu thập dang dữ liêu tư báo cáo (self-reported data)

Tổng kết

Những ý chính cần nắm

- Tầm quan trọng của dữ liệu trong các quyết định hay trong quá trình giải quyết bài toán kinh doanh
- Các kỹ năng cốt lõi được sử dụng bởi các nhà phân tích dữ liệu như làm sạch dữ liệu, phân tích dữ liệu.
- Vai trò của phân tích trong hệ sinh thái dữ liệu
- Tính công bằng và hợp lý trong các thao tác liên quan đến dữ liệu
- Các công cụ hỗ trợ phân tích dữ liệu như bảng tính Google Sheets, Microsoft Excel, ngôn ngữ truy vấn
 SQL và trực quan hóa dữ liệu Tableau, R.

THANK YOU